

KASSAI FRANCISKA

Örömmadár

MESÉK, DALOK, VERSEK

BUDAPEST

Z-Füzetek/9

**A sorozatot szerkeszti
SIMOR ANDRÁS**

**Fedélterv és tipográfia
JORDÁN GUSZTÁV**

© Kassai Franciska, 1991

Letölthető:

Szerelembohóc (Mesék)

MESEFOHÁSZ

Álmomban egy hosszú, végtelennek tűnő úton mentem. Már nagyon elfáradtam, és erőt vett rajtam a csüggedés, amikor a távolban megláttam egy városjelző táblát. Új erőre kapva ettől, kissé meggyorsítottam a lépteimet. Közelebb érve láttam, hogy a fehér táblára fekete betűkkel az van írva: Mesefohász. Megkönnyebbülten felsóhajtottam: Íme, hát megérkeztem! Bekopogtam az első városszéli házikóba.

Egy ősz öregember nyitott ajtót. Hosszú fehér haja és szakála volt. Világoskék szemével barátságosan nézett rám, és így szólt:

– Én vagyok a Jó Varázsló. Tudom, ismersz engem, hiszen már máskor is álmodtál rólam. Régóta várlak téged, és már kezdtem aggódni, hogy eltévedsz, és mint annyiszor, most is tévúton jársz. De mondd csak, hol késtél ilyen sokáig? Honnan jössz?

– Bánat-börtönből, álom-börtönből. Nincs szabadító ébredésem, csak vergődöm tehetetlenül az álom foglyaként. Jó Varázsló, szabadíts meg engem!

– Tudod jól, hogy ehhez az én hatalmam kevés. Csak te szabadíthatod meg magadat.

– Igen, azt hiszem, igazad van, de szeretném, ha segítenél.

– Én mindenkinek segítek. Ki hová vágyik, oda menjen. Te Mesefohászba akartál jönni.

– Nem is volt más választásom.

– Akárhogyan is van, jobb helyen nem is lehetnél. Mert tudd meg, hogy Mesefohász a megvalósult vágyak városa. Most kitárom az ablakot, hogy érezd a friss, áradó levegőt! Ez a jó szagú szél elsodorja majd áporodott szomorúságodat. Nézz ki az ablakon, és mondd el nekem, mit láatsz!

– Gyönyörű, vörös fényeket, szikrázó gömböket látok az égen. De jaj, már zuhannak súlyosan, véresen!

– Mert a látásodat még elfelhőzi a csüggedés, és a kétségbeesés vet béklyót a tag-

jaidra. Pedig nem szabad tovább késlekedned. Le kell győznöd az árnyak rút hadait. Hiszen lobbanó színeivel vár a valóság. Az álom nem enged téged élni, ezért az igazi világban kell megtalálnod a helyedet. Látnod kell végre, hogy az ablak előtt nincs más, csak egy piros labda. Szaladj érte, hiszen az már a tied. Ezt a piros labdát a láthatatlan játszótárs pontosan a kezébe dobja. Nem kell félned: elkapod biztosan, és többé a dobást sem véted el.

A Jó Varázsló ekkor kézen fogott, és kivezetett a házból, majd így folytatta:

– Lásd hát a várost! Amit elképzelsz, az valósul meg itt, Mesefohászban.

Felkiáltottam:

– Ha ez így van, akkor látni szeretném a madaram!

– Képzeld, hogy az örömmadár előtted repül, s egyszer meglátod valóban. De jöjj, sétálj velem tovább!

Egymás mellett lépkedtünk a néptelen utcákon.

– Mondd csak, Jó Varázsló, hol vannak az emberek? – kérdeztem.

– Most az életüket élék éppen a valódi világban, tehát nem lehetnek itt. – Majd hozzátette: – De majd eljönnek hozzám, ha bajban lesznek.

– És te hogyan tudsz segíteni nekik?

– Úgy, ahogyan most neked. Sétálni hívom az álmodót. Tudod, ez egy sok arcú város. Mindenki mást lát benne; a saját vágyait. Itt csak én vagyok az állandó. Itt csak én vagyok a valóság. De sétáljunk tovább itt, Mesefohászban! Lásd hát a kastélyt! Hiszen ez is a te vágyad. A kertje csak látszatra oly igéző. A virágok festve vannak. A bokrok tüskéi, mint megannyi kés, megszúrják a közeledőt. Be akarsz menni még mindig?

– Igen, Jó Varázsló, mert választott gyötrelem az, ha a saját utamat járom.

– Gondold csak meg, hiszen ha túljutnál is az elvarázsolt kerten, tudd meg, hogy az ajtó mögött a boldogtalanság tanyázik, és a harcaidban nem lesz más szövetségeseid, csak a magány.

– És a kastély lakói? – kérdeztem én.

– Többet sírnak tán ők, mint más földi halandók, s ráadásul hivalkodnak a szenvedéseikkel, ők ezt művészetnek nevezik.

– Ám ott a bánatot aranyfény koszorúzza. Ott más könnyek ezüstje fényesíti majd az arcom. A vállalt szenvedés más, mint az ajtón kívüli lét gyáva könnyei. Jó Varázsló, te ne tudnád, hogy az élet mindenképpen harc?! A méltatlan bánat csak megaláz. Elég már az álarcos napokból! Hiábavaló köröket nem futok már! Méltó harcokat adj nekem! Eddig csak üvegpalotában éltem, és kontár kezekben magam is üvegjátékká változtam. Rázz fel engem a gonosz álomból! Töltsd el a lelkemet friss lobogással. Adj nekem erőt, hogy megszülethessen a csoda!

– Kiálltad a próbát – mosolygott a Jó Varázsló. – Lásd, a kastély kapuja kitarul. Lépünk be! Mutatok neked egy titkos termet, ahol egyik régi vágyadat láthatod.

Ekkor a Jó Varázsló egy sötét helyiségbe vezetett, ahol hatalmas, színesen csillogó kristálygömb forgott lassan, méltóságteljesen.

– Meg tudnád mondani, hogy mit jelent ez? – kérdezte.

– Hogyne tudnám – feleltem. – A fegyelem és a színek.

– Úgy van – bólintott komolyan, majd így folytatta: – A kristály keménysége és a gömbalak a fegyelmet jelképezi. Úgy is mondhatjuk: az akaratot, az elhivatottságot és a kitartó munkálkodást. A színek pedig az érzelmeid. Egyformán fontos mindkettő.

Egyik a másik nélkül mit sem ér. Sajnos, a legtöbb emberben – akárcsak benned is néha – az egyikből túl sok van, a másiból túl kevés. Mert hiába a fegyelem, ha hiányoznak az érzelmek, nagyot sohasem alkothatsz. És hiába buzog benned az ihlet forrása, ha nem tereli mederbe a fegyelem.

– Igen – bólintottam. – Ezzel én már régóta tisztában vagyok, ám megvalósítani nem tudom. Pedig szeretnék úgy élni, hogy a fegyelem tiszta fénye fogja erősen kristálygömbbe a színeket.

– Ehhez már jó úton jársz – mondta a Jó Varázsló. – Tanuld meg, hogy a szenvedés sohasem hiábavaló. Ami ma meggyötör, holnap boldoggá tehet. Hiszen eddig homályban kellett élned, hogy meglásd a piros labdát, s hogy a láthatatlan játszótárs a kezredbe dobja, azt ki kellett érdemelned.

– De nézd, Jó Varázsló, erőtlenek már az én kezeim. Az ujjaim között üvegszilánkká változott az idő. Szilánkok sebeznek – az én napjaim.

– Nézz hát most a kezredre, és látni fogod, hogy nem szilánkot, gyémántot tartasz a tenyereden.

Ekkor szétnyitottam az ujjaimat s elámulva kérdeztem:

– Jó Varázsló, te tetted a csodát?

– Nem én. Te magad. A csoda mindig is benned élt, csak eddig rejtőzködött. De ne tartsd meg magadnak ezt a ragyogást. Adj belőle annak, aki hozzád fordul, hiszen oly sok még a fényre szomjazó.

BARNACIPŐ

Barnacipő egyedül érezte magát, de már beletörődött, hogy rácsukták a szekrényajtót.

– Jobb is így, csavarogtam eleget a világban. Mászkáltam én már piros cipővel, sárgával, szürkével, meg sem tudnám számolni hányfélével. Egyszer találkoztam egy majdnem ugyanolyan barnával, mint én, de rájöttem, hogy csak be barnította magát valami bőrfestékkel.

Ezt mondogatta magában Barnacipő, és minthogy nagyon ráért, verset faragott. „A Barnacipő dala a szekrény aljából” igazából együgyű dalocska volt, de ő jókedvre derült tőle. (Bár egy kicsit még mindig fájdalmasan érintette a dolog. Túlságosan közel került az állítólagos barnához, és későn vette észre tévedését.)

Amikor a Szürkecipő eszébe jutott, megint elmosolyodott. Akkoriban sokan figyelmeztették, hogy a szürke nem barna, meg hogy túl nagy a különbség. Nem is volt olyan nagy, mert Szürkecipő szintén ballábas volt. Emlékszem, kuncogott magában, így csúfoltak bennünket: két balláb egy pár – mindig póruljár.

Hol is tartottunk? Igen, Piroscipő is megérdemli az emlékezés mosolyát.

– Mókás fickó volt – merengett Barnacipő –, mindig sietett, nem győztem követni: ő azóta is vidáman futkározik. Csak játszogasson a magához hasonló nevetősökkel. Kerestem hát tovább azt a MÁSIKAT, aki ugyanolyan mint én, csak jobblábas. Időközben kalandokba keveredtem, betöredeztem, felvett csámpás, kíntalpas, máskor meg szemétre dobtak: milyen cipő az, akinek nincs párja? Akkor döntöttem, nem próbálkozom többé holmi sárgákkal, szürkékkel, újakkal, elhordottakkal: úgy se tudnak velem együtt lépni, és én se velük.

Ezeket gondolta Barnacipő, s már rosszkedvű sem volt, elfogadta, hogy rácsukták a szekrényajtót. Nem lázadozott, csak hiábavalóságot és ólmos fáradtságot érzett.

Egyszer csak furcsa zajt hallott. Valaki a szekrényajtót próbálta kinyitni, de a kulcs beletörött a zárba.

Most meg fessegetik a szekrény ajtaját! – rémült meg Barnacipő, főleg amikor látta, hogy benyúl egy kéz és... letesz mellé egy ugyanolyan Barnacipőt, amilyen ő maga, csak jobblábasat persze.

Barnacipő csendes nyugalomban, némán összebújt jobblábas párjával. Már nem kerülhetnek szemétre.

Amíg csak el nem mállanak mind a ketten.

A BEHAVAZOTT RÓZSA

Milyen félelmes állat üldözött engem?! Tán egy hatalmas fekete kutya volt? Már nem emlékszem, csak arra, hogy futottam előle, majd hirtelen egy nagy víz partján megállottam.

A nagy víz partján tarka ruhás asszonyok táncoltak, hajladoztak kecsesen, mint virágok a szélben. Vidáman, könnyű, ezüstös bálicipőben forogtak, s egy vörös ruhás táncosnő így kiáltott felém:

– Húgunk, állj közénk!

De én erőm vesztve, földre rogyva szóltam:

– Kimerült lettem a nagy futástól, s elepedek immár a szomjúságtól.

S akkor egy másik asszony szólt gonoszul kacagva:

– Előtted a tenger. Van benne víz elég!

Amikor ott jártam, még tavasz volt. Azóta a sok tarka ruhás asszony tarka virággá vált a zöld gyepen. A vörös ruhás nő már egymaga táncolt, s önfeledten gyönyörködött mozdulataiban.

Emlékszem, alakját befonta az arany nap – és nyár lett akkor, lobbanó. A tűzruhás, ezüstös topánú nőt irigyen néztem, hiszen az én testemen elfoszlott a gúnya, sarum is elvászott már a nagy futásban. S akkor mintha az ég is velem érzett volna, elszürkült a világ, és a tájra borongós ősz borult.

A vörös ruhás asszony már lassabban forgott, és egyre fáradtabbak lettek a mozdulatai. Emlékszem, alakját befonta az alkonyi nap. Ám én mégsem örvendeztem, mert erősen megsajnáltam őt. Odakiáltottam neki:

– Húgom, táncolj tovább!

Ő még egyet-kettőt fordult, s aztán csak állt szobormereven. Sötét haját hópelyhek lepték el, és vörös ruhájára egyre csak hullt, hullt a hó.

Mintha felülről láttam volna akkor őt az égből: a táncosnő alakja oly kicsinnyé vált a fehér hómezőben, akár egy vércsepp. Aztán a földre szálltam a régi időkből, s egészen közel hajoltam hozzá, és láttam, hogy a hóban egy vörös rózsza fekszik.

Megrendültén így szóltam hozzá:

– Semmit sem tehetek érted, húgom, hiszen betelt a sorsod.

Akkor megfordultam, és lassú léptekkel, lehajtott fejjel hazafelé indultam a nagy víz partjáról, s az álombéli téiben hagytam a behavazott rózsát. Elhervad vagy átvészeli

a telet?

Ezen tűnődöm ágyamban fekve egy téli reggelen, az ablakon kinézve. Az udvaron egy vörös rózsát látok. És egyre csak hull, hull rá a hó.

SZERELEMBOHÓC

A villamosmegállóban álltam egymagam. Késő estére járt az idő. Nagy csörömpöléssel megérkezett a rozoga, régi, sárga villamos. Felszálltam rá, és leültem a sárga-fekete csíkos, fapados ülésre. A kocsiban nem utazott senki rajtam kívül. Szórakozottan kibámultam az ablakon. Az utcák néptelenek voltak. Miközben zötyögött velem az öreg jármű, megláttam egy mókásan tarka ruhájú emberkét. Kacsázó léptekkel éppen befordult a sarkon. Mosolyognivaló jelenség volt. Azt hiszem, ezután elbóbiskoltam egy kicsit.

Rövid idő múlva a villamos csengetése ébresztett fel – éppen megállt. Akkor újra megláttam a különös emberkét, ahogy megint befordul a sarkon. Hogy történhetett ez? Hiszen ennyi idő alatt nem tehetett meg egy megállónyi utat! Hacsak nem repült a villamos felett. Ez a képzelődés bizonyára a fáradtságtól lehet – gondoltam, és néhány pillanat múlva újra lehunytam a szemem, de már nem aludtam. Határtalan csodálkozásomra a következő megállóban ismét megpillantottam az emberkét. De most nem befordulni láttam, hanem csámpás lábaival állni a sarkon. Már nem látszott olyan mókásnak. Sőt, ahogy a lámpa hideg fénye sápadt arcára esett, inkább szomorúnak tetszett. Nagy álméklodásban majdnem elfelejtettem leszállni. Ám hirtelen észbe kaptam, és gyorsan leugrottam a villamosról. Elindultam hazafelé, és közben lopva odapillantottam, de csak az üres utcát világította meg a lámpa hideg fénye. Az emberke eltűnt.

Nagyon kellemes tavaszi este volt, ezért úgy határoztam, hogy nem sietek haza, hanem sétálok egy keveset. Ennek azért is szükségét éreztem, mert egész nap kedvetlen, levert voltam. A park felé vettem hát az utamat. Talán egy félórát sétálgathattam, de rosszkedvem nem oldódott.

Hirtelen kimerültség vett rajtam erőt. Leültem egy padra, és a fejemet a tenyerembe hajtottam. Sokáig ültem így. Egyszer csak nagy sóhajtást hallottam egészen közlelől. Megriadva emeltem fel a tekintetem, és láttam, hogy mellettem nem más ül, mint a furcsa emberke. Hitetlenkedve néztem rá. Azt hittem, hogy megint képzelődöm, vagy újra elaludtam, és most álmomban látom őt. De akkor így szólt hozzám:

– Ne félj tőlem, hiszen nem vagyok én idegen. Nagyon jól ismerlek téged, ahogyan te is régóta ismersz engem. Ma pedig különösen sokat gondoltál rám. Az én nevem: Szerelombohóc.

Bármilyen szomorú is voltam, erre muszáj volt elnevetnem magamat. Alaposan szemügyre vettem hát – ezek szerint – régi ismerősömet.

– De hiszen ez egy bohóc! – álméklodtam. Hajszállra olyan, amilyennek a bohócokat képzeled az ember. Tarka kockás ruhát viselt, és hozzá ormótlan, nagy cipőket. A fején olyan csörgősipkát hordott, hogy beillett volna vele valamelyik mesébe udvari bolondnak. Az orra igazi krumpliorr volt. Kedvesen mosolygott, ám barna szemében szomorúság bujkált.

– Azt látom, hogy bohóc vagy – mondtam –, de mért éppen az a neved, hogy Szerelombohóc?

– Mi más lenne? – húzta föl a szemöldökét csodálkozva. Hiszen én vagyok a Szerelem.

Erre kitört belőlem a nevetés:

– No, ne mondd! Személyesen te vagy a Szerelem?

A kicsi bohóc erre sértődött arcot vágott.

– Nem szép tőled, hogy kinevetsz és gúnyolódsz rajtam, mint ahogy oly sokan mások is.

– Ne haragudj – kérleltem, elfojtva nevetésemet, és komolyra igazítva arcvonásaimat –, de nagyon megleptél azzal, amit mondtál.

– Miért, milyenek képzelteél? – kérdezte.

– Nem is tudom. Az emberek lelkében biztos, hogy másként festesz. Magam is mindig azt hallottam rólad, hogy szép vagy, s azonkívül jó is, hiszen te adsz nekünk boldogságot...

– Persze – biggyesztette el a száját –, a szokásos közhelyek már megint. Mindenki ilyennek sejt. A szerelem bolondja az egész világ. Nem én vagyok a bohóc, hanem ők, mert könnyeket rejt a szerelmesek mosolya, és a boldogság sem egyéb a szenvedés mámoránál.

Ezután egy ideig csendben üldögéltünk mindketten. Kisvártatva ő szólalt meg gyenge, tétova hangon:

– Látom, csalódtál bennem. Ha akarod, én akár el is mehetek ...

S azzal felállt a padról. Én utána kaptam, de a kezem a semmibe kapaszkodott csak, mert a kicsi bohóc eltűnt.

– Szerelem, ne hagyj el! – suttogtam magam elé. Riadtan körbenéztem a parkban, de nem láttam egyebet a sötétségnél.

Felugrottam, szaladni kezdtem utána, és egyre kétségbeesettebben szólongattam:

– Szerelem, hová tűntél? Szerelem, ne hagyj még el!

A kicsi bohóc erre újra előttem termett, és csúfondárosan megkérdezte:

– Ugye, megijedtél?

Majd határtalan önteltséggel hozzátette:

– Mindenki megijed, ha én elhagyom.

– Miért kell neked gonosz játékokat játszani? Azért szeretsz te, hogy fájdalmat okozál velem? Mondd, mért bántasz egyre, mikor örömet is adhatnál? Mért élsz vissza az én bánatommal?

A kicsi bohóc megszeppenve hallgatta vádló, záporozó kérdéseimet, majd büntudatosan lehajtotta a fejét, és megígérte, hogy nem játszik többé eltűnősdit. Megsimogattam.

– Kedves kis bohóc vagy te, Szerelem. Kérlek, maradj velem sokáig!

A Szerelembohóc rám nézett ragyogó arccal, aztán lelkesen föl pattant.

– Tudod mit? Ünnepeljük meg a találkozásunkat.

Erre összefogózkodva vidám táncra perdültünk. Egymásra találásunk alkalmából még egy dalt is rögtönöztem. Ezt énekeltük:

*„Szerelembohóc haja csupa kóc
Csámpás a lába, csörög a sapkája
Sír a szeme, nevet a szája ...”*

Ahogy esetlen, kacszó lépteivel ropta a táncot, hatalmas cipőiben és mulatságosan tarka ruhájában, elragadóan aranyos volt. De egyszerre megtorpant:

– Itt vannak – suttogta ijedten, és meredten egy pontra nézett.

– Kicsodák? – kérdeztem. – Én ugyan nem látok itt senkit rajtad kívül. Megint csak játszol, és ijesztgetsz engem, pedig megígérted, hogy ...

A kicsi bohóc szeme kikerekedett a rémülettől.

– Itt vannak az árnyak! – kiáltotta. – Eljöttek értem. Ments meg engem! El akarnak venni tőled!

– Te most mégsem játszol. Fehér vagy, mint... egy bohóckísértet. Ne félj, magamhoz szorítlak, Szerelem. Nem vehet el tőlem senki! Ó, hiszen te reszketsz, mintha kisgyerek lennél! Síró bohóc, szomorú bohóc, szenvedő bohóc... Ki hallott még ilyet?

De nem tudtam már megvigasztalni. A kicsi bohócot rázta a sírás. Ekkor én is megláttam őket. Oly feketén magasodtak előttünk, hogy a félelemtől mozdulni sem bírtam. Könnyűszerrel kiragadták ölelő karomból a Szerelmet, és közrefogva úgy kísérték, mint fegyőrök a rabot.

A Szerelombohóc nem tehetett mást, csak ment a számomra oly kedves kacszó lépteivel az árnyak között, de szomorú szemével könyörgőn nézett vissza rám.

A KÉKHAJÚ HERCEGNŐ VÁRA

A Kékhajú Hercegnő egy nagy, sötét, rideg várban élt, ahová soha nem hatolhatott be a napfény, mert az ablakokat sűrű, fekete függöny fedte. A vár úrnőjét azért hívták Kékhajú Hercegnőnek, mert derekát verdeső, fekete, hosszú haja már-már sötétkéknek tetszett. Titkokat sejtető éjszínű szeme pedig olyan mélysötét volt, amilyen mélységesen szomorú is.

Ezt a szomorúságot énekelte el a hercegnő újra és újra a dalaiban, lantja kíséretében. A lelkéből felszínre törő daloknak mindig ugyanaz volt a témájuk. Kizárólag a szerelemről szóltak, de sohasem a boldogságról. Csak a vágyakozás, magány, fájdalom és vigasztalanság öltött formát mind a versben, mind a dallamban. A költőnő egyre csak bolyongott a várában, miközben halkán dúdolgatta az éppen készülő dalokat.

De nemcsak magának énekelgetett. Időnként a város népének is énekelt. Ilyenkor érte jött egy fekete, ezüstös díszítésű hintó, ezüstösen felszerszámozott fekete lovakkal. A hercegnő ekkor fogta a lantját, és beült a hintóba, amely a színházhoz repítette őt.

A sötét nézőtérén már áhítatos csendben várakoztak az emberek. A hercegnő felment a színpadra, és a rivaldafényben elénekelte szomorú, szerelmes dalait a lantja kíséretével. Az emberek pedig elérékenyültek és meghatódtak. Aki ismerte a szerelem gyötrelmeit, az a saját bánatát élte újra. Aki ezeket az érzéseket a valóságban nem ismerte, az talán még hálásabb volt, hogy a művésznő egy dalban felvillantja előtte e titkokat. Mindenkinek nagyon tetszett hát az ének, és mindenkinek másért. A hercegnő a szomorúságával így adott örömet az embereknek, ám őt ez sem tudta felvidítani.

– Milyen szép! – sóhajtottak fel elragadtatva oly sokan, és lelkesen megtapsolták a művésznőt, aki halvány mosollyal az ajkán meghajolt. Az arca ilyenkor sem tükrözött boldogságot, mert a Kékhajú Hercegnő nem tudott örülni.

Azután újra beült a ezüstös díszítésű fekete hintóba, és rideg, sötét várába hazatért.

Egyre csak bolyongott a termeiben, addig-addig dúdolgatva a dallamait, míg ki nem kerekedett az egész mű. Mielőtt kinyitotta volna titkos kulcsaival az ajtókat, mindig azt hitte, hogy ott valami szépet lel majd, ami elúzi a bánatát. Ám hiába reménykedett, mert a vár minden terme kongott az ürességtől. Nem volt azokban az égvilágon semmi sem. Kivéve egyet, mert annak a közepén egy ágy állott, letakarva ezüstös díszítésű fekete lepelrel, amely foszladozott, poros rongy volt már, hiszen érintetlenül hevert hosszú idő óta.

A Kékhajú Hercegnő még a szobalányának is megtiltotta, hogy hozzányúljon. A szobalány azonban egyre csak azt forgatta magában:

– Nem nézhetem tétlenül, hogy a szemem láttára tönkremegy ez a drága kelme, kimosom hát és megfoltozgatom.

S azzal lerántotta az ágyról a takarót, és meglepődve látta, hogy az ágy telis-tele van tenyér nagyságú dobozokkal.

– De nem is dobozok ezek – gondolta magában, és közelebb lépett –, hiszen üvegből vannak. Már le is esett kettő. Jaj, csak nem törtek össze? – ijedt meg. Lehajolt, és a tenyerébe vette a kis tárgyakat.

– Ó, hiszen ezek kristályszelencék! – kiáltott fel meglepetésében. – Biztosan nagyon értékesek. Vajon az úrnőm mit tarthat bennük? Nem láthatom, hiszen oly tömör a kristály ... Kinyitni pedig egyiket sincs merszem.

A Kékhajú Hercegnő először haragra lobbant, amikor megtudta, hogy mit művelt a szobalánya, de aztán megenyhülve megkérdezte:

– Nem törtél el egyet sem közülük?

– Nem úrnőm, dehogy – tiltakozott riadtan a szobalány.

A hercegnő fáradt mozdulattal legyintett:

– Jobb is így. Nyugodjanak békében.

A szobalány ettől megborzongott. A halottakról szokás így beszélni... Mit jelentsen ez? Valóban, az a fekete, ezüst hímzésű lepel olyan, akár egy szemfedő ...

– Holnap visszatérem az ágyra a tiszta takarót. Kimostam, és szépen megfoltozgattam. Én csak jót akartam, ezért nem haragudhatsz, úrnőm.

– Jól van – bólintott a hercegnő. – Nem is haragszom én, de tudnod kell, hogy vannak olyan dolgok, melyeket nem szabad megbolygatnunk, mert féltő, hogy akkor újra fájni fognak.

Biztosan azt mondta most, hogy ne nyúljak többé ahhoz az ágyhoz. Mindig olyan rejtelmesen beszél, és én sosem értem – sóhajtott a szobalány, és így válaszolt:

– Úgy lesz, úrnőm, ahogyan kívánod.

A szobalány még önmagának sem tudott felelni arra, hogy mért szegődött a Kékhajú Hercegnő szolgálatába, hiszen ő maga meglehetősen földönjáró lény volt. Talán a részvét és a szeretet vezérelte. Ez a szeretet fénylett barna, őzike szelídségű szemeiben. Piros arcával, gesztenyeszínű hajával éles ellentéte volt sápadt és komor úrnőjének. Egész lényé megértést sugárzott. Csupa báj volt minden mozdulata, és kedvesség minden szava. A hercegnő szoborszépsége inkább félelmet keltett az emberekben, és éppen ezért sokan csak tisztelni merészelték, szeretni nem. Így hát a két asszony egymást kiegészítette. Ami hiányzott az egyikből, az megvolt a másikban. Mindketten tudták, hogy egyszer el fognak válni az útjaik, de erre egyelőre nem akartak gondolni.

A szobalány növekvő aggodalommal figyelte, hogy úrnője halovány arca mint válik egyre haloványabbá, és szomorú, fekete szemeiben mint mélyül el a szomorúság. A hercegnő dúdolgatva járt-kelt a kietlen várban, és gyakran csak hajnalban hajtott

álomra a fejét. Míg egyszer a hűséges szobalány megsokallta a dolgot, és egy éjszakán megfogta szinte alvajáráó úrnője köntösét:

– Ideje lepihened, úrnőm, hiszen te is tudod, hogy nem elég kigondolni a dalokat, de biztos kézzel el is kell majd játszaniod lantodon, és csengő hangon el kell énekelned. Hogyan tudod ezt megtenni, ha a teremtés felemészti minden erődöt?

– Ó, igen, igazad van. Az én vállamon kétszeres a teher. Miután a költő bevégezte művét, az énekes szólaltatja meg, s fájdalom, mindkettő én vagyok.

– Mért beszélsz így? Hiszen sokan irigyelnek ezért. Magakelletőnek s álszerénynek tűnik ez a szó.

– Te mondd ezt, ki ismered engem? – kérdezte megbántottan a hercegnő.

– Én az igazad is ismerem. De mások nem. Erre kell figyelned. Látom én, hogy az éneklésbe mennyire belefáradsz. Tudom én jól az okát, hiába hallgattál róla. Egy esztendeje éppen, hogy itt járt a házban az a férfi, aki azt ígérte: hamarosan visszatér. Azóta te csak egyre járkálsz a termekben, s dúdolsz, de mégsem születik meg a dal. Tehát még szereted őt.

– Egy szót sem! Nem akarok hallani róla! Ő hamarosan meg fog halni bennem, és akkor dallá változik. Csak addig lesz nehéz. Már az első strófa készen is van. Hallgasd csak ...

A hercegnő éppen énekelni kezdett, amikor a vár kapujának súlyos kopogtatójával háromszor dörömbölt valaki.

– Nézd meg, ki lehet az ilyenkor, éjnek idején – mondta a hercegnő.

A szobalány lélekszakadva, sugárzó arccal futott vissza.

– Úrnőm, jó hírt mondok: bebocsátást kér a várba az, akit oly régóta vársz.

A hercegnő tekintete egy pillanatra megrebbent, majd megkeményedett, és feszesen ejtve a szavakat így szólt:

– Úgy? Eszedbe ne jusson beengedni! Mondd azt, hogy alszom, mondd, hogy beteg vagyok, mondj akármit, csak küldd el őt!

– De úrnőm, nem értelek – szólt zavartan a szobalány. Éppen egy esztendeje, hogy várod őt. Égő vágyban, két szép szemedet kisírtad ...

– Éppen azért ne engedd be. Elkésett már.

A Kékhajú Hercegnő hiába is akart hideg és érzéketlen lenni, egész éjjel nem tudta lehunyni szomorú szemét. Egyre csak bolyongott a vár kietlen termeiben, és a lelkében ezalatt tovább formálódott a dal. Nyugtalanúsága azonban még órák múltán sem enyhült, bánata nem csillapodott. Alvajáróként nyitogatta sorban a vár minden ajtaját, és az üresség, melyet a termeiben látott, jobban fájt neki most, mint bármikor. Elrévültségében észre sem vette, hogy abba a szobába érkezett, ahol nem volt más, csak egy ágy, letakarva fekete, ezüstös díszítésű lepellet.

– Hát itt vagyok újra! – sóhajtott fel, és közelebb lépett az ágyhoz. Hogy csillognak az ezüsthímzések ezen a kelmén! Most szinte újnak látszik ... Pedig milyen régi fájdalmakat takar.

Ekkor egy hirtelen mozdulattal lerántotta a leplet.

Az ágyon ott sorakoztak a tenyér nagyságú kristályszelencék, kisebb is volt köztük, meg nagyobb is. – Többé-kevésbé egyformák vagytok már – tűnődött a hercegnő. – Talán meg sem ismernélek benneteket, ha nem tartottam volna ilyen példás rendet. Most emlékezem rátok. Hús-vér valódi lényetekre. Rátok, akik meghaltatok azért, hogy dallá változzatok. No, gyertek csak szépen, egymás után ...

A hercegnő lehajolt és a kezébe fogta a legelső s egyben a legszebb kristály-

szelencét. Amikor kinyitotta a tetejét és a mélyére nézett, elgondolkodva megszólalt:

„A szemem nem láthat téged, elvesztél egy kristály mélyén. Valamikor ember voltál. Fájdalmas dallammá váltál.”

A kristályszelencéből ekkor felcsendült egy dal, aztán egy másik, és egy harmadik. Sokáig hallgatta a zenét a hercegnő. Igen, igen ... – suttogott maga elé. A dalaim fele rólad szolt, én első szerelmem. Elmúltál, mint a fiatalság ...

A hercegnő szeme megtelt könnyel, aztán fáradtan lecsukódott. – Milyen kimerítő az emlékezés! – gondolta. – Azt hiszem, inkább nem is tartom be a sorrendet. Jöjjön, amelyik éppen eszembe jut! Például ez a kicsike szelence itt. A dalocska is rövid, ami benne van. Csupán egy négysoros. Már tudom: nem szerettem őt igazán. Családra s békés életre vágyott. Szegény, nem érdemelte meg a sorsát.

A következő egy dalnok volt. – Akárcsak én – gondolta a hercegnő, és a tenyerére vett egy szelencét.

– Ó, milyen szeszélyes vagyok, hiszen mégis betartom a sorrendet! – ingatta meg a fejét a hercegnő, és belenézett a szelencébe. – Emlékszem, mielőtt láthatatlanná tettem őt, egész éjjel itt énekelt nekem a vár ablaka alatt. De nem epekedő volt az a dal, hanem a búcsú hangja. Egyre csak azt hajtogatta:

– Kékhajú Hercegnő, nyugtass meg engem, mert kínoz az önvád! Oldozz fel engem szelíd szavaiddal! Mondd azt, hogy nem csupa bánatot adtam neked. Ugye néha boldog is voltál velem? Szólj, Kékhajú Hercegnő, könnyebbítsd a terhein!

– Válaszra sem méltattam ezt a bűnbánó dalnokot – legyintett a hercegnő. – Becsuktam az ablakot, hogy ne zavarjon az ének. S aztán már én daloltam, de nem neki, hanem e szoba négy sivár falának. Később ezt a bánatot is kicsiny kristálykoporsóba zártam. Ne támadjon fel, aludjon mindörökké.

Elgondolkodva, lassú mozdulattal tette vissza a szelencét a helyére. Újra erőt vett rajta a fáradtság. Leült az ágy mellé, és az arcát a kezébe temetve suttogta:

– Mivégre volt mindez? Közben elment mellettem az élet, s én mire jutottam?

Hirtelen azonban elmosolyodott, és már-már derűsen kapott egy kristályszelence után: – Ó, hiszen te valamikor erre válaszoltál nekem! Emlékszem, egyszer arról meséltél, hogy már egészen fiatal korodban is egy dolog érdekelt téged szenvedélyesen: a politika. Erre én tágra nyílt szemmel megkérdeztem tőled: a politika?

Aztán lehajtott fejjel így szóltam:

– Engem pedig a szerelem, mindig csak a szerelem érdekelt.

Te akkor megsimogattad az arcom, gyengéden fölemelted a fejem, és elnézően mosolyogva mondtad:

– A szerelem? Nem baj. Talán abból is lehet még valami.

Látod, lett is. Ezek a kristályszelencék bizonyítják. Mert bennük csak a szerelme-seim tűntek el. A dalok most is élnek, és megosztom a titkokat az emberekkel, amikor énekelek nekik. Ám ahogy hallgatom ezeket a dalokat, amelyek a mi szerelmünk idején zsongtak bennem, eltölt irántad a harag, mert egyiket sem hagytad befejezni. S ráadásul van köztük egy, amely a boldogságról szolt volna. Hiába próbáltam újraírni a téged követő szerelmekben. Nem lehetett bezárni a bánatot egy másik szelencébe.

A Kékhajú Hercegnő ezután még kinyitott néhány kristályszelencét, majd egy hirtelen mozdulattal mindet lesöpörte az ágyról, úgy hogy szanaszét szóródtak a szobában, és mindegyiknek leesett a teteje. Ekkor az összes dal egyszerre szólalt meg,

és olyan pokoli hangzavar támadt, hogy a hercegnő befogta a fülét, és kétségbeesetten felkiáltott:

– Mért kínoztok? Mért támadtatok fel, ti, kik már régóta árnyak voltatok csak? Átkozott szobalány, mért is mosta ki azt a poros leplet? Ó, hiszen tudom, hogy nem ő a vétkes, hanem az, aki még élő ember, és nem akar dallá válni. Ő ébresztette fel most az árnyak seregét, és a régi fájdalmak tüzes töreit ő döfte a szívembe.

A Kékhajú Hercegnő felkapott egy kristályszelencét, és teljes erejéből a falhoz vágta, de az nem tört el mégsem.

– Úgy, hát elpusztíthatatlanok vagytok! – kiáltott villámló szemmel. – De akkor nekem lesz végem, ha nem szűnik meg ez a fertelmes ricsaj!

Keresztül-kasul futkosott a szobában, az ijedségtől megzavarodva, aztán az ajtóhoz szaladt, de hiába rázta a kilincset, az ajtó nem nyílt. Hogy lehet ez? Hiszen nem is zártam kulcsra – villant át az agyán, majd reményét veszve, zokogva elzuhant.

Órák hosszat feküdt így, sírva egyre és e szörnyű szimfóniát hallgatva, míg végre csend lett, és az ő könnyei is elapadtak. A bezárt ablakon át is beszüremlett hozzá az ébredező madarak csivitelése. Mennyivel szebb ez a zene, mint az enyém! – gondolta megnyugodva, és hamarosan elaludt.

Rövid idő múlva a szobalány jajveszékelése ébresztette fel.

– Ó, úrnóm, mi történt veled az éjjel? Szemed vörös és duzzadt a sírástól. Arcodat megkínoztá a gyötrődés. Hogy tehetted ezt akkor, amikor tudod, hogy ma este énekelni fogsz? Ó, mennyit kell dolgoznom egész nap, hogy talpra állítsalak téged! Majd borogatom fájó szemeidet. Jó lesz úgy?

A Kékhajú Hercegnő szólásra nyitotta a száját, de nem jött ki hang a torkán, csak némán bólintott.

– Jaj, hiszen beszélni sem tudsz a kimerültségtől! Pedig ma este énekelned kell. Kínoz a fejfájás is? Ne félj, el fog múlni, ha egy jót alszol.

A hercegnő szobalánya karjára támaszkodva felállt, és körbehordozta a tekintetét a feldúlt termen. A kristályszelencék nyitott fedéllel a földön heverték szerteszét, és a szobalány jól láthatta, hogy nincs bennük semmi. – Mi lehet hát az a nagy titok? – gondolta, és aggódva úrnőjére nézett, akinek a szemét újra könnyek öntötték el.

– Ne bánkódj, úrnóm, a szelencék miatt – próbálta vigasztalni.

– A helyükre teszem azokat majd, s a fekete lepelhez hozzá sem nyúlok többé.

– Pusztuljon el – suttogta a hercegnő nyöszörögve.

– De kicsoda, úrnóm? Kiről beszélsz?

– Hát ő róla, aki nem akar dallá válni. – Pusztuljon el – ismételte meg, visszanyerve a hangját, és már reszketett az indulattól.

A szobalány egy szempillantás alatt megértette a kristályszelencék titkát.

– Ne aggódj, úrnóm – szólt, miközben gyengéden támogatta az elgyötört hercegnőt. – El fog pusztulni, és többet fog szenvedni, mint bármelyikük. Sőt még nálad is többet szenved majd, mielőtt dalként egy kristályszelencébe költözik.

A hercegnő ettől megnyugodott, és végre tudott aludni néhány órát. Amikor délután felébredt, a szobalány már előkészítette a meleg fürdőt, majd gyógyfüves borogatást tett fájó homlokára és kisírt szemére, jobban is érezte magát a hercegnő azon nyomban. Beskálázta a hangját, majd végigfuttatta ujjait lantja húrjain, aztán felöltötte ezüstös, fekete ruháját.

Ekkor már elő is állott az ezüstös díszítésű, fekete hintó, az ezüstösen felszerszámozott fekete lovakkal. A hercegnő fogta a lantját, és beült a hintóba, amely

a színházhoz repítette őt.

A sötét nézőtéren már áhítatos csendben váraoztak az emberek. A hercegnő felment a színpadra. Érezte, hogy alig van jártányi ereje, szinte szédült a kimerültségtől. Ez azonban egyáltalán nem látszott rajta, sőt ez az állapot kívülről biztonságnak és egy öntudatos művész nyugalmanak tetszett. Amikor megérintette ujjával a lantját, és csengő hangon énekelni kezdett, érezte, hogy ilyen igazul, ennyi érzéssel és fájdalommal talán még sohasem énekelte el a dalait. Az embereket elérzékenyítette és teljesen megbabonázta; lelkesen tapsolták. Ő halvány mosollyal az ajkán meghajolt. Az arca most sem tükrözött boldogságot – mert már tudjuk, hogy a Kékhajú Hercegnő nem tudott örülni.

Amikor hazatért a várába, a szobalánya azzal fogadta, hogy újra kereste őt az a férfi, és azt üzenté: visszatér még.

A hercegnő erre megvonta a vállát:

– Nem biztos, hogy úgy lesz, ahogyan ígéri... És ha eljön valóban, mi dolgom velem már?

– De úrnőm, hiszen a dalt még nem fejezted be. Tehát ő még él, és talán tudnád őt szeretni...

– Egy szót sem! Látni sem akarom többet! Ha legközelebb keres engem, akkor csapd be előtte a vár kapuját!

Egy este a szobalány könnyes szemmel kérlelte a Kékhajú Hercegnőt:

– Szánd meg, úrnőm, szegény szerelmesedet. Harmadnapja a küszöbödön fekszik. Csak sóhajtozik és bánkódik egyre.

A hercegnő tekintetének mélyén ekkor különös fény lobbant.

– Nos, jöjjön, ha a vesztét akarja – vetette oda a szobalánynak, aki gyerekes örömmel szaladt le a lépcsőn, hogy kinyissa a nagy várkaput. Beengedte a férfit, és túlradó lelkesedéssel megragadva a kezét, húzta maga után fel az emeletre, e közben nem fogyott ki a játékosan dorgáló szavakból.

Amikor benyitottak a fogadóterembe, a Kékhajú Hercegnő háttal állt az ajtónak, s úgy hallotta:

– Megérkezett, úrnőm, kit oly régóta vársz. Ugye örülsz végre?

– Hagyj magunkra – felelte szárazon a hercegnő.

A szobalány halkán becsukta maga mögött az ajtót. A hercegnő ekkor hirtelen megfordult. Egy percig egymásba mélyedt a két szempár, aztán az asszony elfordította a fejét. A férfi karja tétován ölelésre mozdult. Egy lépéssel közelebb jött, és lágy, simogató hangon megszólalt: – Szerelmem ...

A hercegnő távolabb húzódott, és tiltón maga elé emelte a kezét. A hangja határozott volt és elutasító:

– Tovább egy lépést sem! Ne merészelj hozzám érni!

A férfi karja erre csüggedten lehanyatlott. Szemét a földre sítve, fáradtan suttozta maga elé:

– Megértelek én téged, hogy haragszol ...

Így állt egy ideig magába roskadva, míg hirtelen erő költözött a tagjaiba, és tekintetében kigyúltak a remény lángjai.

– De ha szeretsz még engem, akkor megbocsátasz! – mondta átforrósodott hangon.
– Ugye így lesz, én szerelmem, bánatos virágom, hollófürtű úrnőm?

Ám hiába kérlelte egyre szárnyas, szép szavakkal. A hercegnő arca mozdulatlan és

merev maradt. Akár egy viaszbábu, úgy nyitotta szólásra a száját:

– De furcsa, hogy még élsz, hiszen már készen van a harmadik strófa is. Azt hittem

...

– Most ne rejtvényekben beszélj, mint máskor – vágott szavába a férfi. – Mondd úgy, hogy megérthessem ...

A hercegnő erre összerázkódott, elmúlt a kábultsága, és a szemét elfutották a könnyek.

– Sírsz, én kedvesem? – kérdezte meghatottan a férfi. Hiszen akkor nem lehet még késő ...

– Égő vágyban vártalak. Két szememet már kisírtam érted.

– Hunyd le a szemed, én kedvesem. Hunyd le, hogy megcsókolhassam és újra sötéten ragyog majd.

– Rád már sohasem – ingatta a fejét a hercegnő.

– Mért nem érted meg az én igazam is? – jajdult fel a férfi. – Hiszen nekem sem volt könnyű. Előbb nem jöhettem semmiképpen. Higgy nekem, ne taszíts el magadtól! Enyhüljön sérelmed, ne állj bosszút rajtam!

– Elismerem, sokáig a bosszú gondolata vezérelt. Amíg vártalak téged gyötrelmes lázban, a lelkemben formálódott egy dal. Azon a napon, amikor ez a dal megszületik, meghal a szerelem. Szeretnék szeretni téged, de nem tehetem, mert már túlcsordult bennem a bánat.

– Kegyetlen vagy mégis. Mondd meg hát, milyen sorsot szánsz nekem?

– Azt, hogy dallá változtatlak, és akkor *te* nem leszel többé.

– De én férfi akarok maradni! Az életet vágyom élni veled. Kéklő, fekete hajad simogatni, szép szemedbe nézni, a szádat csókolni. Tombolni a karjaid közt, vad, érzéki gyönyörben, s aztán elpihenni a kebleden.

– Valamikor én is erre vágytam – mosolyodott el keserűen a hercegnő, majd elmélázva megszólalt: – Nagyon szép dallá fogsz változni. Az emberek majd meghatódnak ...

– Nem! Nem engedem, hogy elfelejts. Hiszen én meg vág mert élek benned. Ha felszakad a szomorúságod, akkor tudom: újra szeretni vágysz engem. Derüljön fel a te várad, komor, sötét, rideg várad – kiáltotta a férfi, majd az ablakhoz szaladt, és letépte a fekete függönyöket. Szél bejárjon, nap besüssön! Derüljön fel a te várad – kiáltotta ismét.

A Kékhajú Hercegnő eltöprengett: – Mintha már hallottam volna ezeket a szavakat. Vagy egy régi mesében olvastam? Meglehet. Hiszen a történetek ismétlődnek, ha nem is ugyanúgy. Lassan már vége lesz ennek a történetnek is – gondolta a hercegnő, miközben fellépdelt néhány lépcsőt, és leült ezüstös trónusára. Most teljesen szobor-szerűvé vált az arca. A mozdulatai szertartásosak és méltóságteljesek voltak.

– Essünk túl rajta – szólalt meg, és hidegen a férfire nézett, aki illendő távolságban állt előtte.

Milyen szerelmesen ragyogó volt egykor e nő szeme, s milyen olvadó minden mozdulata! – emlékezett a férfi, s aztán hirtelen elfogta a kétségbeesés. Oda akart szaladni a hercegnő trónusához, és könnyes arcát az ölébe temetni, kérni, hogy ne űzze el magától. Ám alighogy tett egy lépést, máris nekiütközött valaminek.

Ekkor a másik irányba próbált indulni, de nem jutott előbbre. Mígnem észrevette, hogy kristályfalak meredeznek körülötte, amelyek egyre nőnek, magasodnak.

– Kárba veszett fáradság már minden lépésed – hallotta ekkor a hercegnő hangját,

de nagyon távolról. – Nem törhetsz ki már kristálybörtönödből.

A férfi fejvesztetten szaladt körbe-körbe, akár egy ketrecbe zárt, szerencsétlen állat. Tapogatta a kristályfalakat, majd később tehetetlen dühében törni-zúzni kezdett, de a kristály kemény volt, mint a Kékhajú Hercegnő megkeményedett lelke.

– Nézd, a kezem is vérzik! Engedj ki, szerelmem! – kiáltotta határtalan fájdalommal.

– Nem tehetem – sóhajtotta a hercegnő, majd felkelt trónusáról és megérintette a kristályszobát, amely erre egyre kisebb és kisebb lett, míg végül tenyér nagyságúra zsugorodott. Aztán a kezébe vette a kristályszelencét. Már csak egy apró, fekete pontot látott benne, aztán az is eltűnt.

„A szemem nem láthat téged. Elvesztél egy kristály mélyén. Valamikor ember voltál. Fájdalmas dallammá váltál” –

mondta a Kékhajú Hercegnő, és szomorú szeméből egy könnycsepp az üres kristályszelencébe hullott.

Abban a pillanatban olyan csodálatos dallam tört elő onnan, hogy szebb volt minden eddigi szelence dallamánál. Nem egy lanton, és nem a hercegnő hangján csendült fel, mint máskor, hanem zenekar játszott sok-sok hangszeren. Különösen a hegedűk sírtak szívszaggatóan. Úgy áradt és hömpölygött a zene, hogy betöltötte a vár komor és üres termeit.

A Kékhajú Hercegnő sokáig megrendülve állt ott, míg kristályfalak nőttek körülötte, s aztán kicsiny koporsóvá zsugorodva magukba zárták a hercegnőt.

A szobalány csak nézte szomorúan a tenyerén a kristályszelencét, amelyben immár úrnője pihent.

– Bár sohase született volna meg ez a zene! – sóhajtotta.

A zene pedig szárnyalt egyre magasabban, diadalmasan, egészen az égig, és a termeket elöntötte a földöntúli ragyogás.

Az emberek ámulva nézték, hogyan világosodik tündöklővé a Kékhajú Hercegnő sötét vára.

Éltető levegő árad (Dalok)

GYERTYAFÉNY

Gyertyafény, vibráló gyertyafény,
nagyokat pislant, akár a szemem,
elfáradt már, s elég lassan, csendesen.
Leszállt a téli este, s oly hamar tűnik éjszakába át.
A hó világít, s a táj kopár, kihalt pusztaság.

Gyertyafény, vibráló gyertyafény,
nagyokat pislant, akár a szemem,
elfáradtam már, s elégek lassan, csendesen.
Leszállt a téli este, s oly hamar tűnik éjszakába át.
A hó világít, s a szívem kopár, kihalt pusztaság.

GYÉMÁNT FÉNYŰ ÉKSZER

Gyémánt fényű ékszer
hordok a szívem fölött.
Tőled kaptam az éjjel,
én kedvesem.

Mikor arcodra pillantok,
ujjam hegyével megérintek
egy csillagot.

Csókjaid hulló gyöngyszemek,
beborítják testemet.
Gyémánt fényű ékszer
fénylik a szívem fölött,
mikor felébredek.

IMA

Így imádkozom ...
    én istenem, jó istenem
    add meg nekem, hadd nyerjem el
    az ő szerelmét!

Hozzád fohászkodom ...
    én istenem, könyörülj
    rajtam, szegény bűnösön,
    ne taszíts engem boldogtalanságba!

Könyörgök ...
    én istenem, tégy csodát velem,
    vagy küldj rá pokoli szenvedést,
    és csak miattam keseregjen!

Segíts rajtam ...

én istenem, lásd meg az én könnyeim!
Mondd, ő mért nevethet?
Sirasson engem!

SZABADÍTS MEG!

Kedvesem, olyan mérgezett a nap.
Keserű percek még fogva tartanak.
Gyűlölt órák súlyát öleléssel oldd fel;
szabadíts meg, ó, szabadíts meg.

Ó, ón drága jóbarátom, segíts most nekem
mégis megtalálnom szép, új énekem.
Tudom lehetnék már bátor –
mögöttem ott áll a félelem.

Ó, én drága jó barátom,
kérek, segíts most nekem.
Ó, kedvesem, szabadíts meg!
Olyan szűk már ez a világ!

Megtalál a hitem éneklő reggelen.
Új fény felé emel derűsebb szerelem.
Ó, én csodálatos álmom,
hagyjon el végre a félelem!
Ó, én drága jó barátom,
kérek, segíts most nekem.
Ó, kedvesem, szabadíts meg!
Olyan szűk már ez a világ!

És most változásra vágyón
állok fájdalom-parázson.
Olyan mérgezett az élet.
Elveszik az erőmet.
Ó, kedvesem, szabadíts meg!
Végre kitárul a világ!

Megtalál a hitem éneklő reggelen.
Új fény felé emel derűsebb szerelem.
Ó, én csodálatos álmom,
elhagy majd végre a félelem!
Ó, én drága jó barátom,
kérek, segíts most nekem.
Ó, kedvesem, szabadíts meg!
Végre kitárul a világ!

Kedvesem, olyan mérgezett a nap.
Keserű percek még fogva tartanak.
Gyűlölt órák súlyát öleléssel oldd fel;
szabadíts meg, ó, szabadíts meg.

Ó, kedvesem, szabadíts meg!

A magam harca (Párbeszéd a Jó Varázslóval)

Dalciklus

HOVÁ BÚJT EL A CSODA?

Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?
Jó Varázsló, mondd meg nékem,
az öröm hová szállt el?
Bánatból, könnyből, ezüst fényből
halld meg e tiszta hangot!
Úgy adom néked, hogy megérezd,
s dallammá bontsd e titkot.
Szólnod kell, hogyha hallod!
Szólnod kell, hogyha hallod!
Szólnod kell!

*Ne félj, a fények, hangok,
színek visszatérnek.
Ne félj, a fények, hangok,
színek a mélyben most is élnek.
Bánatból, könnyből, ezüst fényből
halld meg e tiszta hangot!
Úgy adom néked, hogy megérezd,
s dallammá bontsd e titkot.
Hinned kell: még meghallod!
Hinned kell: még meghallod!*

Hinned kell!

Jó Varázsló, mondd meg nékem,
az öröm hová szállt el?

– *Él benned.*

Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?

Még benned rejtőzködik.

Még benned rejtőzködik.

– *Él benned.*

*Ne félj, a fények, hangok,
színek visszatérnek.*

*Ne félj, a fények, hangok,
színek a mélyben most is élnek.*

*Bánatból, könnyből, ezüst fényből
halljad e tiszta hangot!*

*Mindig tiéd lesz, ha megérted,
és hiszed azt, hogy hallod.*

Hinned kell: még meghallod!

Hinned kell: még meghallod!

Hinned kell!

PANASZ

Csak te vigasztalj, mondd, hogy semmi baj;
hagyd, hogy elmondjam panaszom.

Hozzád indultam, akár álmomban,
végre ringasson áldott nyugalom.

Nézd a két szemem – fénye nincsen!

Rég nem szól a dal, belefáradtam.

Maradj még velem – érts meg engem;
minek harcol az, aki nem akar?

Vigasztalj! Vigasztalj! Vigasztalj!

Csak te válaszolj, én már nem tudom,
miben tévedtem egykoron?

Hangod nem hallom, s magam faggatom;
hogyha fájdalom, miért vállalom?

Kezemben a múlt szertehullik,
tőlem idegen élet pereg el,

fénye megkopott, napja tűnik.

Figyelj valahol, s válaszolj!

Válaszolj! Válaszolj!

Csak te vigasztalj, mondd, hogy semmi baj;
még ma hallgasd meg panaszom.

Hozzád indultam, akár álmomban,

várom tőled még csendes holnapom.
Mért e küzdelem? Nem is értem!
Rég nem szól a dal – belefáradtam.
Maradj még velem – érts meg engem;
Minek győzzön az, aki nem akar?
Vigasztalj! Vigasztalj! Vigasztalj!

Csak te válaszolj, én már nem tudom,
hová indultam egykoron?
Végenincs az út, erőm elfogyott.
Sebző kő a súly vállamon.
Hagyd, hogy eldobjam! Idóm ellobban,
fénye megkopott, napja tűnik.
Hangod hadd halljam! Hová indultam?
Nincs helyem sehol? Válaszolj!
Válaszolj! Válaszolj!

SZABADULJ MÁR!

*Szabadulj már, szabadulj már, szabadulj már!
Hisz látnod kell már, látnod, kell már, látnod kell már!
Szabadulj már! Lásd meg az arcom!
Szabadulj már! Halld meg a hangom!*

*Ó, végre hidd el: más utad nincsen.
Siess hozzám! Siess hozzám!
Az ajtó tárva, ha maradsz, gyáva,
ne számíts rám, ne számíts rám!
Értlek: elfáradtál, hosszú volt éjed.
Egyre csak féltlek, tévútra érhetsz.*

*Méltó a harcod. Öleld meg sorsod!
Ideje már, ideje már.
E kéz eloldoz – Törd szét a burkot!
Szabadulj már! Szabadulj már!
Árnyak csak benned élnek, vádolva téged.
Ó, végre értsd meg: elűztem őket.*

*Riadtan, gyáván mégis elbújnál.
Nyugalom rád úgysem talál.
Ostobán, kábán fény elöl futnál.
Hová jutnál? Hová jutnál?*

*Hívlak! Fellobbanó fényekkel!
Feldobbanó szívemmel!
Erőt adó kedvemmel!
Ne késs tovább, indulj el!
Ne félj, hiszen tudnod kell:*

*óvom lépted léptemmel.
Áldlak minden könnyemmel.
Ne késs tovább, indulj el!*

*Szabadulj már, szabadulj már, szabadulj már!
Az Örömmadár régóta már előtted száll.
Útja során tollai hullnak.
Szemedben, lám, fényecskék gyúlnak.*

*Nézd birodalmam, minden hatalmam
téged szolgál, téged szolgál.
Látod, a népem csak téged kérlel.
Szabadulj már! Szabadulj már.
Sударas fám, éledj
Minden csodám általad élhet.*

*Riadtan, gyáván mégis elbújnál.
Nyugalom rád úgysem talál.
Ostobán, kábán fény előtt futnál.
Hová jutnál? Hová jutnál?*

*Hívlak! Fellobbanó fényekkel!
Fellobbanó szívemmel!
Erőt adó kedvemmel!
Ne késs tovább, indulj el!
Ne félj, hiszen tudnod kell:
óvom lépted léptemmel.
Áldlak minden könnyemmel.
Ne késs tovább, indulj el!*

*Szabadulj már, szabadulj már!
Ne késs tovább, indulj el!
Ne késs tovább, indulj el!
Ne késs tovább, indulj el!
Szabadulj már!*

AZ ÜVEGPALOTÁBAN

Hová induljak? Jaj, merre fussak? – nem tudom.
Semmirevaló terheket hordok vállamon.
Most érzem én: végre szólnom kell,
de még megtenni nem merem.
Pedig talán valahol él a dal,
de itt hiába keresem.

Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?
– Majd meglesz –

Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?
– *Keresd meg ...*

Oly hatalmasak ezek a falak előttem.
Börtönné váltak, szilánkok vágnak. Úgy hiszem,
magam is már üvegpalotában üvegjátékká változom.
Maradok már itt a homályban, szürkülök, s egyre gyávulok.

Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?
– *Majd meglesz –*
Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?
– *Keresd meg ...*

Kontár kezekben töltöm csak bábu-életem.
Hiábavaló köröket rovak szüntelen.
Most érzem én: végre szólnom kell,
de még megtenni nem merem.
Pedig talán valahol él a dal,
de itt hiába keresem.

Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?
– *Majd meglesz –*
Jó Varázsló, mondd meg nékem,
a csoda hová bújt el?

ÖRÖMMADÁR

Örömmadárkám, szállj, ide szállj!
Találj meg engem, Örömmadár!
Vajon hol lehetsz?
Eltévedek nélküled.
Ha dalod nem segít,
nincs mi lelkesít.

Örömmadárkám, gyémántcsepp, fényvilág,
illanó, lobbanó, a szomorút felvidító.
Örömmadárkám te mutasd az utamat!
Bontsd ki színeid, ragyogtasd fényeid!

Szállj, ide szállj!
Találj meg engem, Örömmadár!
Nélküled lépni nem tudok,
bénít a bánat.
Örömmadárkám, érdemes ébrednem,

ha téged látlak.

Bátran élnem csak akkor lehet,
ha te vezetsz, friss madárkám.
Szárnyalj előttem, hogy a szépséget
megláthassák fáradt szemeim!

Szállj, ide szállj!
Találj meg engem, Örömmadár!
Vajon hol lehetsz?
Eltévedek nélküled.
Ha dalod nem segít,
nincs mi lelkesít.

Örömmadárkám, gyémántcsepp, fényvilág,
illanó, lobbanó, a szomorút felvidítő.
Örömmadárkám, ha hallom a hangodat,
dalod megsegít, szívembe költözik!

Dalod megsegít, szívembe költözik!

ÉLTETŐ LEVEGŐ ÁRAD

Áradj be végre,
éltető levegő!
Találj meg végre,
pezsdítő, friss erő!
Áradj szét bennem!
Lehet még hinnem!

Éltető levegő árad.
Távoli, új utak várnak.
Biztatón felgyulladt
már a fényjel: ne maradj
rossz álmod börtönében.

Szép szabadító,
érettem eljövő.
Bánat-elsodró,
éltető levegő.
Semmi sem fájó!
Szép szabadító!

Éltető levegő árad.
Távoli illatok szállnak.
Menekül tőlem a gonosz
éjjel: új napok öröme
tépje széjjel!

ÁRADJ BE VÉGRE!
ÁRADJ BE VÉGRE!
ÁRADJ BE VÉGRE!
ÁRADJ BE VÉGRE!

*Éltető levegő árad.
Távoli, új utak várnak.
Bíztatóan felgyulladt
már a fényjel: ne maradj
rossz álmod börtönében.*

Éltető levegő árad.
Távoli illatok szállnak.
Menekül tőlem a gonosz
éjjel: új napok öröme
tépje széjjel!

ÁRADJ BE VÉGRE!
ÁRADJ BE VÉGRE!
ÁRADJ BE VÉGRE,
ÉLTETŐ LEVEGŐ!

Menekíts meg (Versek)

ROSA BALISTRIERI

Rosa Balistrieri dalaiban Szicília népe sír.

Több évszázados szenvedés, nemzedékek jaja sűrűsödik, feszül az énekében.

Az elnyomottak lázadása hódítók sora ellen.

Dacosan felemeli fejét, felveti állát Rosa Balistrieri – a nöstényfarkas-asszony. Szűkülve kiáltja a világ fájalmát és a magány iszonyatát. Az asszony kiszolgáltatottságát, félelmét – tán emlékezve arra, amikor hideglelősen kuporogva ágyán rettegett részeg férje tenyerétől. Ez a hang élességével perel. A magárahagyatott perel. Érdes-ségével fölrázza lelkünk. Sötét, véres fájdalom tör elő torkából.

Ez a hang kemény, egyenes vonalú, harsánynak tetsző, de rekedtes, ritka suttogásai

szétvetik a csend burkát. Nemcsak népe drámáját, hanem egészséges, egyszerű örömét is halljuk az énekében. Az ősgyökerek eltéphetetlenek. Rosa Balistrieri kapálástól elnehezedett kezei már a gitárhoz idomultak.

E bátor parasztasszony felnőtt korában tanult meg írni-olvasni. Lehet, hogy még most sem tökéletesen.

Ám a hangszerét érti, s az éneke oly természetes, mint a levegő. Csak a népbőljött énekesek, a titokzatos őserővel bírók képesek ilyen csodákra.

A FÖLDRE NÉZEK

Szememből az örömmadár
föl nem repülhet.
A félelemnek arca van.
A földre nézek.

A félelemnek arca van és ultrahangja
Közelít már, közelít...
Homlokomba apró szögeket ver,
gondolatokat megfeszít.

Jaj, ő magától el nem enged!
Szaladó lábamra hurkot vet.
Rángásomtól nő csak a kedve,
undoromtól mámorosodik.

Jaj, ő magától el nem enged!
Kibomló fényeket megfenyeget.
Szívemre üt görcs-villám erővel.
Menekíts meg, menekíts!

Jaj, ő magától el nem enged!
Kibomló szavamra árnyéket vet.
Hangom eltörte, dadogok csak.
Hallgatás-abroncsok szorítnak.

Szememből az örömmadár
föl nem repülhet.
A félelemnek arca van.
A földre nézek.

ÉJSZAKA-ÍZ

Tiszta lapon fekete jaj, fekete toll.
Madár szállt erre!
Hulló havon fekete toll, fekete jaj.

Madár szállt erre!

Hiába nyugtatsz – én tudom,
mennyi a töredék.
Torkomban szörnyű éjszaka-íz.
Ó, istenem, lesz valaha egész?
Torkom szorítja éjszaka-íz.

MÉLTATLAN HARC

Így hogyan lesz rend bennem és kívülem?
Szándékok keresztüzében a saját szándékom elvész.
Sápadok egyre méltatlan harcban, míg fényesedni szeretnék.
Jaj, szétzilálnak idegen keservek!
A kétségbeesés madárszárnya megcsapja arcomat,
látni nem enged.

ÖRÖM

Törékeny kis jószág, meg ne nyomorítsuk,
mohó mozdulattal meg ne szomorítsuk,
hogyan miénk maradjon: szabadnak szeressük,
hogyan visszataláljon: el kell hogy eresszük.

MESE

Kicsi piros bogyóban, növendék fában,
szép hangú madárban,
ott rejtőzik örömtündér, éldegél magában.
Csak bűvölöd őt varázsló vággyal, arany akarattal
míg kicsi piros bogyóból végre kipattan,
csüggedt kedvednek örtüzeket gyújt,
fásult szemednek gyönyörködést nyújt,
dajkálja hited friss muzsikával,
vezeti lépted, előtted szárnyal.

SZERELEM

Szerelem, te vagy a levegőm.

Nélküled szólva dadogok csak,
sarkamban félelmek csaholnak,
hiányod megöli napjaimat
s meg sem születhet az erőm.

Szerelem, te vagy a levegőm.

KESERGŐ

Szerelem! Lehetnél könnyű szabadság.
Szerelem! Mért lettél súlyos rabság?

Ne ölj meg! Jöjj, élni segíts!
Tovább engem ne keseríts!

Kegyetlen kedvedben megkötöztél,
és nem tudok tőled elszaladni.

Szívemre szállott a szomorúság,
és nem tud már tőlem elszakadni.

Szerelem! Lehetnél könnyű szabadság.
Szerelem! Mért lettél súlyos rabság?

Ne ölj meg! Jöjj, élni segíts!
Tovább engem ne keseríts!

ÍGY VAGYOK

Ki az istenek ételével élt,
abban csak undort ébreszt
a földi étek.

Ki lelkemet megérintette
– gyönyörű csókú szeretőm –
utána másra hogyan is vágynék?

Így vagyok hát számkivetve
kinyílt, éhes, fázó testtel.

S élek, mint közönséges halandó,
kilökve megszentelt szerelemből.

PROFÁN IMA ÉRZÉKISÉG ELLEN

Menekíts meg engem!
Menekíts meg engem, Uram,
önmagamtól!
Menekíts meg engem, Uram!
a hazugságaimtól!
Az eljövendő hazugságaimtól
menekíts meg engem!
Tépd ki őt a szívemből!
Tépd ki őt a fejemből
Ó, mért kell ennyi fájdalmat
elviselnem?
Nem akarom én ezt az arcomat,
aki lettem!
Segíts rajtam, én istenem!
Vagy add őt nekem,
engedj őhöz!
Engedd szeretnem őt,
hogy jobb lehessen!
Vagy tedd azt, hogy
ne gondoljak rá!
Segíts rajtam, Uram!
Vagy engedj őhöz!
Vagy engedd, hogy az emberek
őhöz engedjenek!
Ne engedd, Uram, hogy
rosszá, gonosszá váljak!
Simítsd el az arcom
jóságos kezeddel!

A HÍRNÖK ÉNEKE

Asszonyod teste kinyílt rózsza,
– téged vár epedőn.

Hervadó virággá vált azóta.
Nem győzhet ő sem az időn.

AZ ÁBRÁNDÓZÓK BÜNTETÉSE

égő tűzze válik,
mely kezedben
egy csillagot,

s leszakítsz
hágsz fölfele,
Képzelet-létrán

Majd elhamvad,
de megmarad
a fájó seb,
mit égetett
vágýón kinyújtott tenyeredbe.

AZ ISTEN SZAVA

Nézz a zöld fákra, piros virágra!
Nem bánatra, nem nyomorúságra
vagy te teremtve!
De örömrre, kedvre, fényre és dalra,
nem jajra, bajra, nem némaságra,
nem puszta csöndre, nem a sírásra.
Gyönyörúségre vagy te teremtve.

A szépség viruljon!
Ragyogó rózsa el ne hulljon!
Lökd el magadtól a keserű kelyhet!
Ízleld az élet ízét s a szabadság
forrásvizét ne hagyd kiapadni.

MOST ...

Most nyugalom kell: termő,
megtalált béke.
Szükségem van kedvesem
rajongó tekintetére,
karjára, illatos
szájára, a melegségére.
Most nyugalom kell: termő,
megtalált béke.

Készült 500 példányban

**Ez a
418**

példány

ISBN 963 400 418 o

ISSN 0866 – 4420

Felelős kiadó: a szerző

910084 Tótfalusi Tannyomda

Felelős vezető: Nagy Lajos igazgató

Felelős szerkesztő: Tabák András

Terjeszti: a Téka Könyvértékesítő Vállalat
